

6. Conclusies en constateringen

De gemeente heeft handelingsperspectief als het aankomt op het voorkomen of beperken van maatschappelijke onrust als gevolg van de komst van vluchtelingen in de vorm van een asielzoekerscentrum.

In dit hoofdstuk staan de conclusies en constateringen uit het onderzoek naar handelingsperspectief samengevat. In het volgende hoofdstuk worden de individuele perspectieven nader toegelicht.

De gemeente kan **identificeerbaarheid** bevorderen door positieve ervaringen te creëren tussen inwoners en vluchtelingen. De mate van identificeerbaarheid beïnvloedt de tolerantie en het draagvlak voor een AZC. Zo ook blijkt de demografische samenstelling van invloed te zijn.

Bekeken vanuit de **persoonlijke sfeer** kan de gemeente handelen door het (gevoel van) dreiging of onveiligheid en het (gevoel van) financieel verlies weg te nemen of te verminderen. Het (gevoel van) schaarste, in brede zin, en financieel verlies zorgen voor gevoelens van dreiging, onveiligheid en onbehagen, vandaar dat het gemeentelijk handelen mogelijk ook gericht kan worden op het tegengaan of terugdraaien van schaarste of financieel verlies indien daar daadwerkelijk sprake van is.

Vanuit het **fysieke domein** gezien is het belangrijk om te achterhalen wat wenselijke inrichting van het AZC betekent voor de omgeving, alsmede wat *fysieke inpasbaarheid* betekent voor de omgeving. (Zie *Handelingsperspectief: Fysiek* voor toelichting op de term 'fysieke inpasbaarheid'.) Hier ontbreekt momenteel beeld. De gemeente kan zich richten op het faciliteren van het gesprek om dit te achterhalen; dit zal het handelingsperspectief vergroten.

Met betrekking tot de **openbare orde** is één cruciaal aspect aan te wijzen; de maatschappelijke discussie. Daar waar commotie over *kan* gaan in bezorgdheid bestaat er handelingsperspectief voor de gemeente. Hierbij wordt gedacht aan het faciliteren van deze maatschappelijke discussie (of dialoog).

Een belangrijke constatering hierbij is dat wanneer bezorgdheid toeneemt, ook agressie en in het verlengde openbare ordeverstoringen onvermijdelijk blijken te zijn. Omdat verstoringen van de openbare orde wederom maatschappelijke onrust tot gevolg hebben met in het verlengde daarvan weer opnieuw commotie, hebben we te maken met een vicieuze cyclus. Binnen deze cyclus lijkt 'interventie' van de gemeente alleen invloed te hebben op het moment tussen commotie en bezorgdheid; de maatschappelijke discussie.

Betreffende **inspraak in participatie** van de omgeving is het belangrijk om vroegtijdig en transparant inwoners te betrekken; de inspraak te faciliteren.

Hierbij wordt geconstateerd dat de mate van transparantie vaak meer van invloed blijkt dan de daadwerkelijke boodschap of het besluit.

Deze transparantie geldt ook voor de mate van *invloed* van inspraak van de omgeving, dat wil zeggen; het is belangrijk voor een betrokkene om te weten in hoeverre zijn of haar inspraak de uiteindelijke (besluit)vorming beïnvloedt.

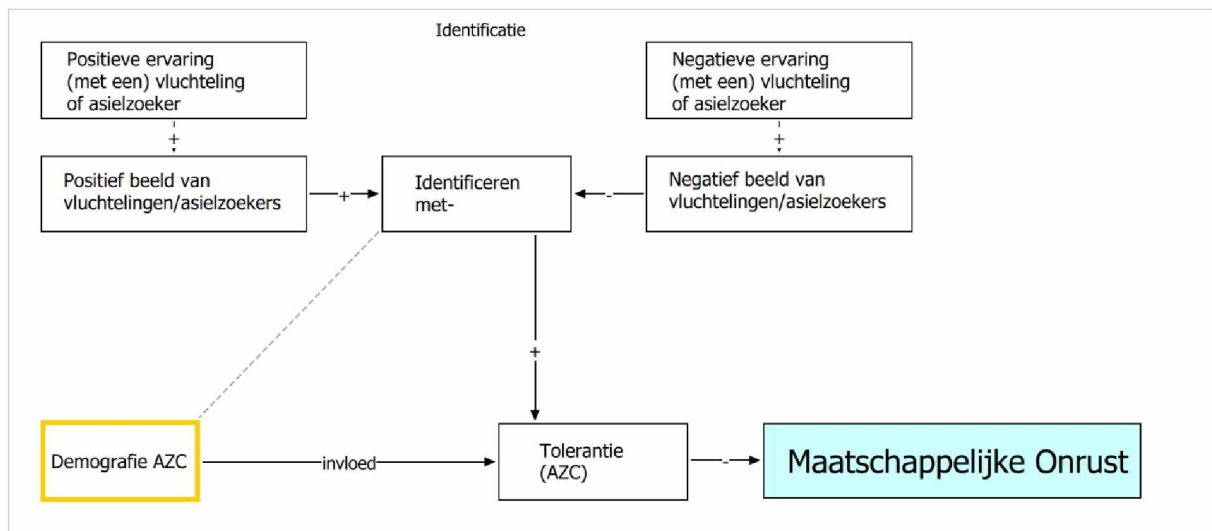
Specifiek gekeken naar **voor- en tegenstanders**, is het feit dat (media)aandacht voor tegenstand(ers) direct een tegenwerkende invloed uitoefent op (media)aandacht voor voorstand(ers) een belangrijke constatering.

De gemeente kan de spreiding van de mening van voorstanders (en daarmee ook het draagvlak) bevorderen.

Gemeentelijke handelen ligt mogelijk ook in het beperken van de spreiding van desinformatie of onwaarheden die maatschappelijke onrust tot gevolg kunnen hebben.

7.1 Handlingsperspectief: Identificatie

Figuur 2. CLD: Identificatie

De mate waarmee mensen zich kunnen identificeren met vluchtelingen of asielzoekers heeft directe invloed op de tolerantie voor (de komst van) een AZC.

De demografische samenstelling van een AZC heeft ook invloed op die tolerantie en dat blijkt met name te liggen in die mate waarop mensen zich identificeren met desbetreffende samenstelling. Bij dit onderwerp komt in de sessies naar voren dat men zich sneller of makkelijker identificeert met gezinnen of vrouwen en kinderen in tegenstelling tot een samenstelling van voornamelijk of uitsluitend (volwassen) mannen.

Het beeld dat mensen hebben van een vluchteling of asielzoeker wordt ook sterk beïnvloed door eerdere positieve of negatieve ervaringen.

Kansen

Handlingsperspectief is mogelijk te vinden in het **creëren van een positieve ervaring** met een vluchteling of asielzoeker met het oog op het vergroten van de tolerantie, door middel van toenemende 'identificeerbaarheid'.

De demografische samenstelling van het AZC speelt ook een belangrijke rol in het beïnvloeden van de tolerantie en de mate waarop men zich kan identificeren met de betreffende groep en biedt daarom ook mogelijkheden.

Het bevorderen van die mate van 'identificeerbaarheid' kan ook op andere manieren teweeg worden gebracht. Voorbeelden die hierbij genoemd worden zijn (in willekeurige volgorde); het uitwisselen van (levens-)verhalen of het delen van zogeheten 'portretten'.

Onzekerheden

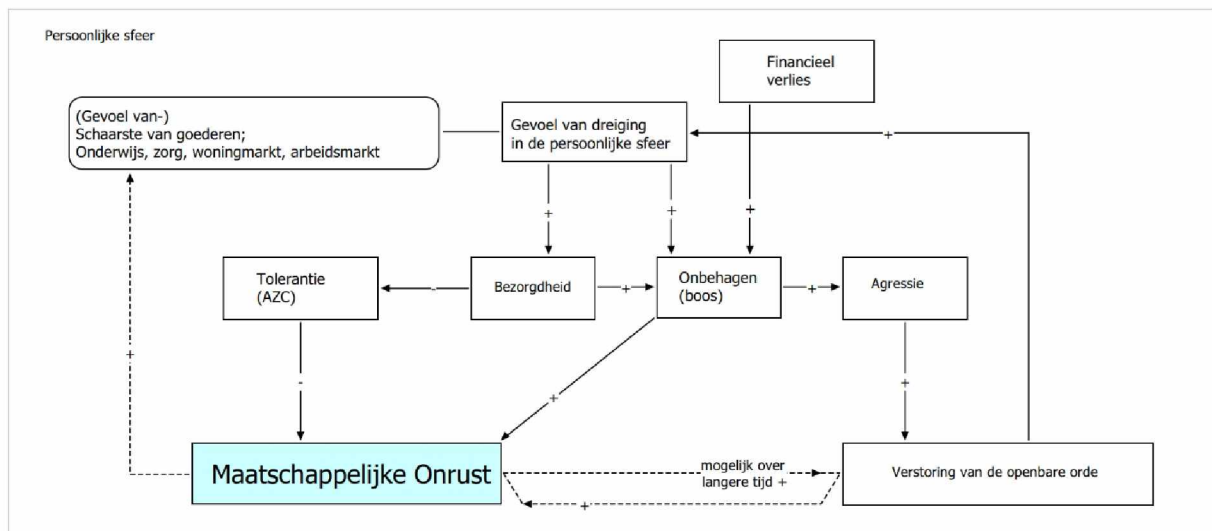
Het creëren van een 'ervaring' met een asielzoeker of vluchtelingen garandeert geen positief verloop van de ervaring. Een tal van externe factoren (of actoren) kan hierop goed- of kwaadschiks van invloed zijn. Zorgvuldigheid is hierbij gebaat.

De daadwerkelijke demografische samenstelling van het AZC is tijdens dit onderzoek onbekend dus verdieping op hoe daar mee om te gaan ontbreekt.

Actoren met een mate van invloed of betrokkenheid

- Direct omwonenden
- Verenigde burgers
- Ondernemers
- Sportverenigingen
- (Nieuws)media

7.2 Handelingsperspectief: Persoonlijke sfeer

Figuur 3. CLD: Persoonlijke sfeer

Gevoel van dreiging in de persoonlijke sfeer of anders gezegd het gevoel van onveiligheid, bijvoorbeeld door (het gevoel van) schaarste van goederen of schaarste in het onderwijs of de zorg, is de voornaamste oorzaak van bezorgdheid en onbehagen.

Deze bezorgdheid heeft directe invloed op de mate van tolerantie voor (de komst van) een AZC en in het verlengde daarvan ook op de mate van maatschappelijke onrust rondom (de komst van) een AZC. Daarnaast kan het onbehagen omslaan in agressie met als mogelijk gevolg de verstoring van de openbare orde.

Een verstoring van openbare orde kan een 'viciuze trend' in gang zetten waarbij het de maatschappelijke onrust versterkt, en deze versterkte maatschappelijke onrust mogelijk een toename in verstoringen van de openbare orde teweegbrengt, enzovoorts.

Eenzelfde soort circulair causaal verband is te herkennen in de verbinding tussen maatschappelijke onrust en (het gevoel van) schaarste van goederen, onderwijs, zorg, woningmarkt en arbeidsmarkt (wat weer het gevoel van dreiging in de persoonlijke sfeer teweegbrengt).

Uit de sessies komt ook naar voren dat financieel verlies (door toedoen van (de komst van) een AZC) een significante oorzaak van onbehagen is.

Kansen

Als men **het gevoel van dreiging in de persoonlijke sfeer dan wel het financieel verlies kan wegnemen** of verminderen kan bezorgdheid en onbehagen mogelijk voorkomen worden en de tolerantie voor (de komst van) een AZC behouden of vergroot worden.

Dit gevoel van dreiging (het gevoel van onveiligheid) of het gevoel van financieel verlies kan weggenomen worden door betrokkenen gericht en transparant te informeren over de daadwerkelijke situatie. Dat wil zeggen dat wanneer er geen sprake is van (een specifieke vorm van) schaarste dit ook duidelijk uitgedragen moet worden richting de betrokkenen.

Indien (een specifieke vorm van) schaarste wel bestaat of ontstaat ligt het handelingsperspectief in het wegnemen of terugdraaien hiervan.

In bovenstaande gevallen zal ook de agressie die mogelijk voortvloeit uit het onbehagen aan banden gelegd worden en neemt de kans op verstoring van de openbare orde af.

Onzekerheden

Het is lastig te bepalen welke vorm van 'schaarste' de meeste bezorgdheid oproept; het achterhalen van de voornaamste oorzaken van bezorgdheid levert kansen.

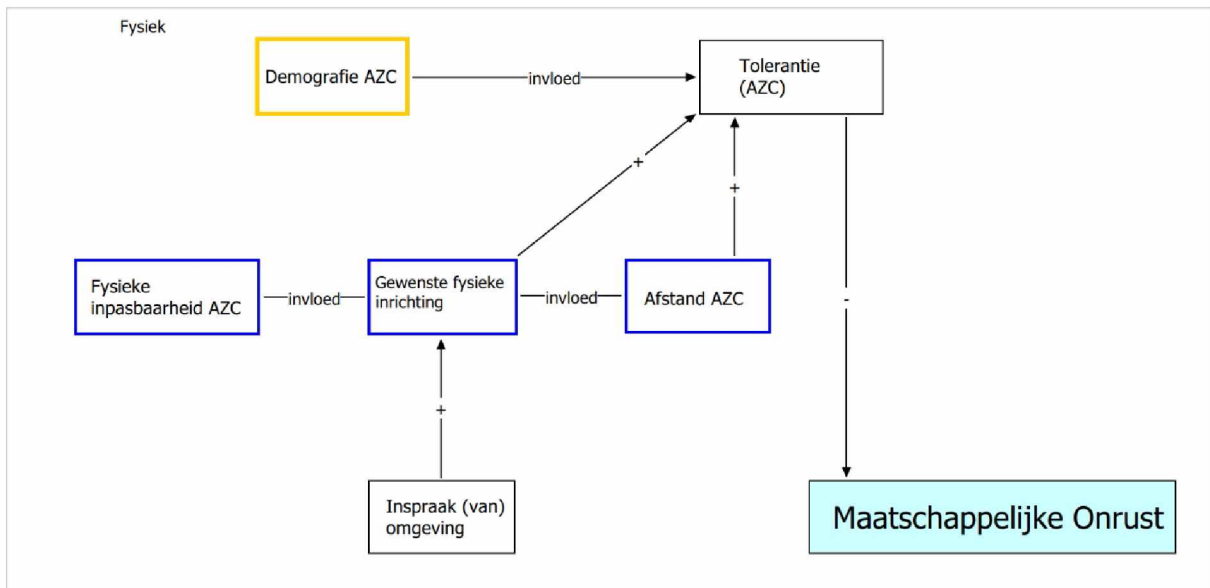
De precieze werking binnen de wederzijdse beïnvloeding van maatschappelijke onrust en verstoringen van de openbare orde is niet duidelijk; dit vereist nader onderzoek.

Wanneer onbehagen omslaat in agressie lijkt verstoring van de openbare orde onvermijdelijk.

Actoren met een mate van invloed of betrokkenheid

- Inwoners
- Direct omwonenden
- Verenigde burgers
- Ondernemers

7.3 Handelingsperspectief: Fysiek

Figuur 4. CLD: Fysiek

Met de gewenste fysieke inrichting bedoelen we de manier waarop een AZC op de aangewezen locatie wordt vormgegeven.

Fysieke inpasbaarheid betreft specifiek de inpasbaarheid van een AZC ten opzichte van de fysieke (dan wel sociale) omgeving.

Het verschil tussen fysieke inrichting en fysieke inpasbaarheid is dat fysieke inrichting gaat over de manier waarop het AZC wordt ingericht (en niet op welke locatie het wordt ingericht) en fysieke inpasbaarheid gaat over locatie van het AZC; de betrekking op de omgeving.

De gewenste fysieke inrichting van het AZC en de afstand van een AZC (ten opzichte van de inwoner) staan niet alleen direct met elkaar in verbinding maar beïnvloeden ook duidelijk de tolerantie (van een inwoner) tegenover (de komst van) een AZC.

Kansen

Handelingsperspectief ligt in het **achterhalen van wat de 'wenselijke' fysieke inrichting voor de omgeving betekent**. Vandaar ook de beïnvloeding door 'inspraak (van) omgeving' in het diagram; hierover meer onder "*Handelingsperspectief: Inspraak & participatie*".

Vergelijkbaar met de gewenste inrichting is de fysieke inpasbaarheid; ook hier kan het mogelijkheden bieden om scherp te krijgen wat die inpasbaarheid precies betekent.

Bij inpasbaarheid kan ook gedacht worden aan de wisselwerking waar er bij het realiseren van een AZC ook iets terugkomt in de fysieke ruimte (in de nabijgelegen wijk of buurt) in de vorm van recreatie of faciliteiten.

Onzekerheden

Het is ten tijde van dit onderzoek onduidelijk wat mogelijk wenselijk zou zijn in zowel de inpasbaarheid als de inrichting van een AZC.

Het ophalen van wensen kan zowel kansen bieden als ook mogelijk (extra) teleurstellingen teweegbrengen.

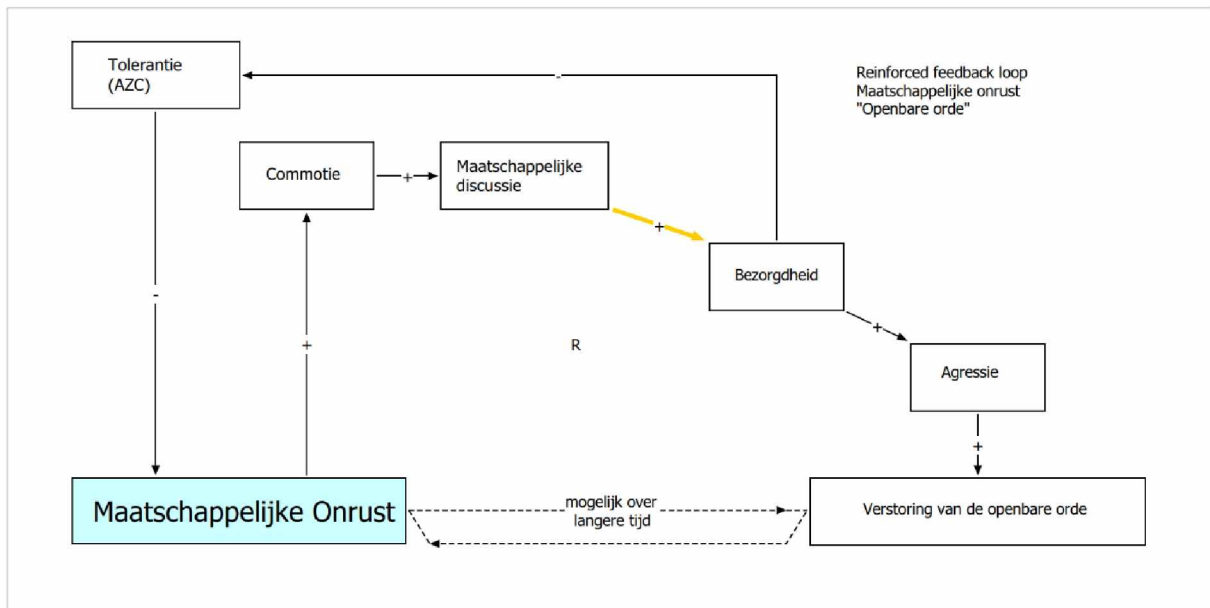
Inpasbaarheid heeft mogelijk ook betrekking op de flora en fauna van de omgeving.

Actoren met een mate van invloed of betrokkenheid

- Inwoners
- Direct omwonenden

- Natuurorganisaties
- Verenigde burgers
- Ondernemers

7.4 Handlingsperspectief: Openbare orde

Figuur 5. CLD: Openbare orde

In dit cluster zien we een echte causale cyclus (een *loop*), namelijk;

commotie → maatschappelijke discussie → bezorgdheid → agressie → verstoring van de openbare orde → maatschappelijke onrust → commotie, enzovoorts.

Daarnaast is er nog een afzonderlijke cyclus aan te wijzen, namelijk die van bezorgdheid naar tolerantie, enzovoorts (zie Figuur 5).

Beide cycli beschouwen we als *reinforcing feedback loops*, oftewel cycli die zichzelf aansterken; vicieuze cirkels. (Bijvoorbeeld: een toename aan commotie zal uiteindelijk volgens het diagram een toename aan commotie teweegbrengen.)

Indien agressie een verstoring van de openbare orde bewerkstelligt is de veiligheidsketen (volgens regulier proces) aan zet. Dit handlingsperspectief laat het reguliere proces buiten beschouwing.

Kansen

Binnen de causale relaties van dit diagram is er slechts één aan te wijzen waar handlingsperspectief op te bieden is. De relatie tussen commotie en bezorgdheid wordt hier bewust overbrugt door maatschappelijke discussie. Dit is namelijk het moment waarop men kan **voorkomen dat commotie overgaat in bezorgdheid** (en de causale cyclus in werking treedt).

Dit betekent mogelijk dat de gemeente maatschappelijke discussie (of dialoog) faciliteert, ruimte geeft aan inwoners om 'stoom af te blazen' en dus ruimte biedt aan commotie.

Als aanvulling benoemen we hier de analyse 'Avondklokrellen' van EMMA (juli 2022). In dit onderzoek wordt een fasering toegepast op de aanloop en nasleep van een orderverstoring. Per fase wordt hier uitgebreid handlingsperspectief aangeboden.

Onzekerheden

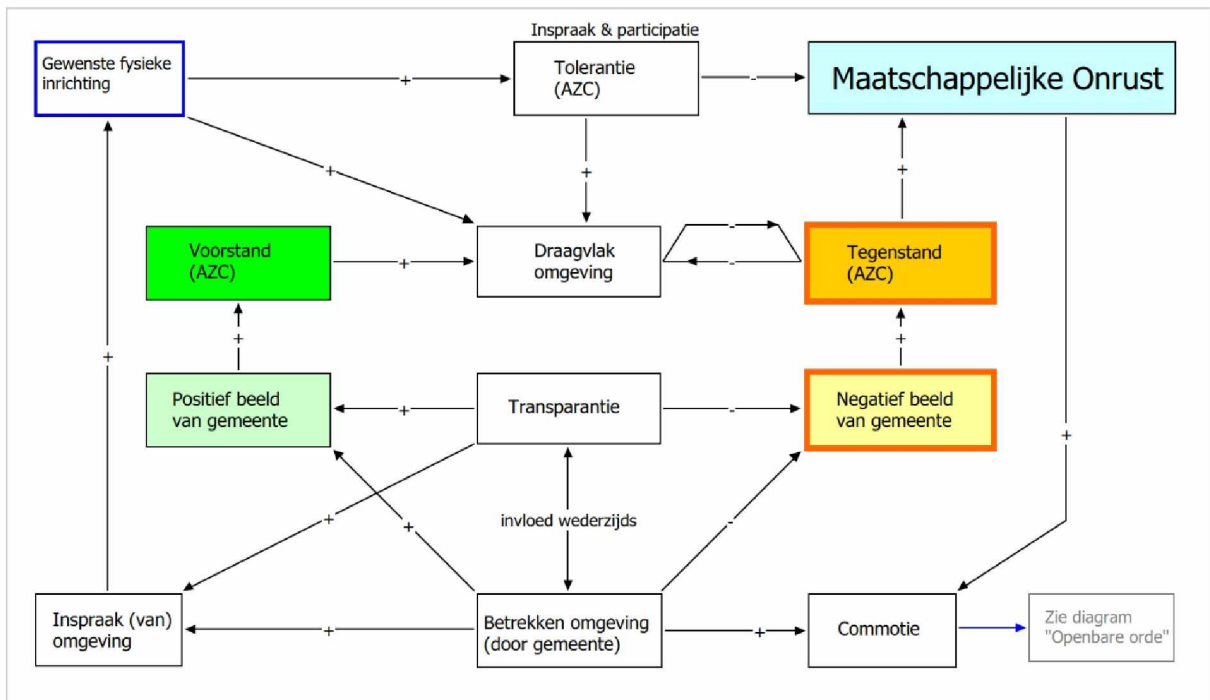
Op het moment dat bezorgdheid toeneemt is het voorsnog onduidelijk hoe te handelen om te voorkomen dat zowel de tolerantie voor (de komst van) een AZC negatief beïnvloedt wordt alsmede om te voorkomen er ook een toename in agressie plaatsvindt met verstoring van de openbare orde en maatschappelijke onrust, respectievelijk, tot gevolg. Dit dient nader onderzocht te worden.

Actoren met een mate van invloed of betrokkenheid

- Inwoners
- Direct omwonenden
- Verenigde burgers
- Sensatiezoekers
- Demonstranten
- Relschoppers
- Ondernemers
- (Nieuws)media

7.5 Handlingsperspectief: Inspraak & participatie

Figuur 6. CLD: Inspraak & participatie

Dit cluster heeft de meeste raakvlakken met de andere clusters en zal vooral een verklarende stap zijn voor het bepalen van de strategie en/of handelswijzen bij de andere handlingsperspectieven. In de visualisatie zien we ook de notie van voorstand en tegenstand, hier zoomen we in het volgende (en laatste) handlingsperspectief verder op in.

Centraal in dit diagram staat het betrekken van de omgeving (door de gemeente) en de mate van transparantie, welke beide invloed hebben op de beeldvorming van de gemeente alsmede de mate van voor- of tegenstand.

Deze mate van voor- en tegenstand beïnvloeden het draagvlak van de omgeving voor (de komst van) een AZC en dit draagvlak staat in nauw verband met, het steeds terugkerende begrip, tolerantie.

Kansen

Het grootste handlingsperspectief is te vinden in het, **op transparante wijze, (vroegtijdig) betrekken van de omgeving en het faciliteren van inspraak** (van de omgeving).

Het betrekken van de omgeving zal op den duur het draagvlak vergroten. Gefaciliteerde inspraak van de omgeving – en helderheid over de mate van invloed door inspraak – zal bijdragen aan de gewenste fysieke inrichting (van het AZC). Deze factoren beïnvloeden de tolerantie, in positieve zin. Het actief betrekken van de omgeving kan mogelijk commotie voorkomen of dusdanig in banen leiden dat de commotie niet overgaat in bezorgdheid.

Daarnaast blijkt de mate van transparantie (ongeacht de boodschap) direct van invloed te zijn op de beeldvorming over de gemeente.

Transparantie en de mate waarop de omgeving betrokken wordt, heeft directe invloed op de beeldvorming die de inwoner heeft over de gemeente. Deze beeldvorming staat in directe relatie met de mate van voor- of tegenstand en beïnvloedt het draagvlak van de omgeving.

Onzekerheden

Het actief betrekken van de omgeving kan mogelijk ook commotie creëren, aangezien het onduidelijk is hoe inwoners reageren of wat de wensen zijn van de directe omgeving.

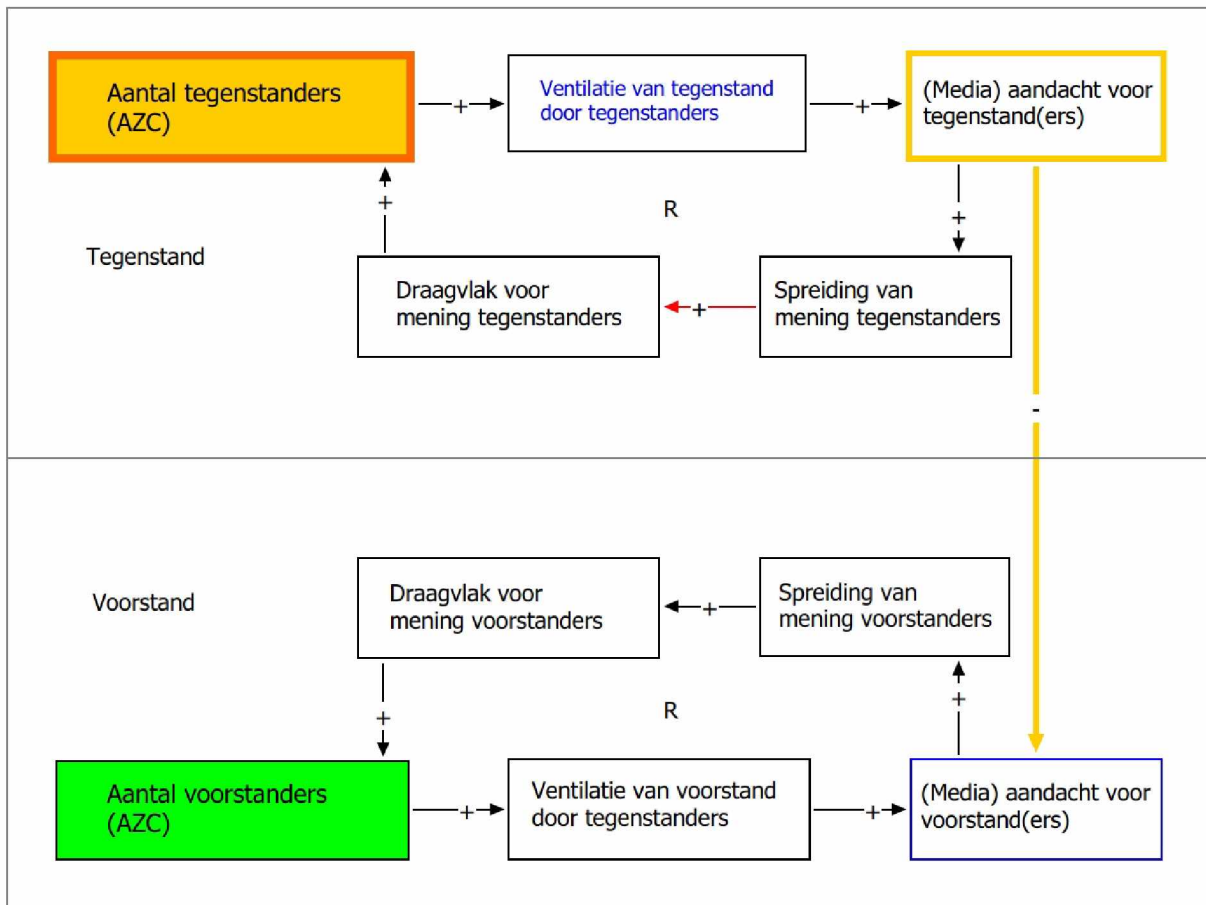
Het laten inspreken of bijdragen aan 'vormgeving' kan ook teleurstellingen teweegbrengen.

Zoals bij 'kansen' al genoemd werd; alhoewel betrokkenheid en inspraak het draagvlak lijkt te bevorderen is de mate van invloed van die inspraak van belang. Wanneer inspraak van de omgeving géén invloed blijkt te hebben (op besluitvorming) kan het gefaciliteerde 'podium' (gesprek) het tegenovergestelde effect hebben.

Actoren met een mate van invloed of betrokkenheid

- Inwoners
- Direct omwonenden
- Verenigde burgers
- Ondernemers
- (Nieuws)media

7.6 Handelingsperspectief: Voorstanders & tegenstanders

Figuur 7. CLD: Voorstanders & tegenstanders

Dit cluster is apart opgebouwd en komt niet terug in het totale overzicht. Het is een verscherping op de twee variabelen "voorstand" en "tegenstand".

Omdat 'mate van voorstand' lastig te definiëren is (hebben we het over één persoon die fel voorstander is, of over 100 personen die het 'wel prima' vinden?) is er gekozen om hier te berekenen vanuit aantallen. Dit sluit ook beter aan op de gedachtegang naar handelingsperspectief. De twee cycli zijn een weerspiegeling van elkaar en zijn beide *reinforcing feedback loops*. Dat wil zeggen; de cycli, indien deze niet op een bepaalde manier doorbroken wordt, zal zichzelf blijven versterken.

We zien dat ventilatie van voor- of tegenstanders meer media-aandacht creëert voor de standpunten van desbetreffende zijde, en dat die media-aandacht bijdraagt aan de verspreiding van die standpunten (of meningen). Hiermee kan het draagvlak vergroot worden en kan het aantal voor- of tegenstanders toenemen. Op dat moment is de cirkel rond en begint deze opnieuw.

Kansen

Handelingsperspectief is te bieden wanneer we kijken naar de relatie tussen deze twee cycli; we stellen dat **de media-aandacht voor tegenstand(ers) directe invloed heeft op de media-aandacht die geschonken wordt aan voorstand(ers)**. (Als er meer aandacht voor tegenstanders is neemt de aandacht voor voorstanders af.)

Als men deze richting van invloed kan omdraaien of afwenden ontstaat er mogelijk meer balans in de media-aandacht voor beide 'partijen' en zo ook in de, zichzelf versterkende, cycli.

Handelingsperspectief ligt ook in de variabele van spreiding mening voorstanders. Hierbij zou invloed uitgeoefend kunnen worden om de spreiding (of het bereik) te vergroten en daarmee de cyclus te versterken.

Bij het vergroten van het bereik wordt benadrukt dat met name online sociale media een rol spelen.

Een voorbeeld voor het versterken van (media)aandacht voor de mening van voorstanders is het betrekken en faciliteren van 'stakeholders', maatschappelijke organisaties of betrokken inwoners (initiatieven) bij het uitdragen van die (mening van) voorstand.

Een andere mogelijk perspectief op handelen ligt in de variabele 'Ventilatie van tegenstand door tegenstanders'. Het ventileren van meningen moet uiteraard onverlet plaats kunnen vinden, het delen van desinformatie of onwaarheden die mogelijk maatschappelijke onrust (bezorgdheid → agressie → verstoring openbare orde) is echter ongewenst. Het monitoren en interveniëren op deze schadelijke vorm van communicatie kan maatschappelijke onrust beperken of voorkomen (zie echter *Onzekerheden*).

Onzekerheden

Er zijn mogelijk nog variabelen, of relaties tussen variabelen, in dit diagram waar de gemeente invloed op uit zou kunnen oefenen. Hierbij komen we echter uit op een gevoelig onderwerp en kan de vraag gesteld worden in hoeverre men dit überhaupt wilt.

Dit is ten tijde van het onderzoek onduidelijk en de (ethische) discussie ligt buiten de scope van de analyse.

Het online monitoren (en interveniëren), in brede zin, is een actualiteit waarin nog veel onzekerheden met betrekking tot gemeentelijke bevoegdheid (en verantwoordelijkheid) bestaan. Tegelijkertijd komt naar voren dat de meest ongenueanceerde 'discussie' hier plaatsvindt. Het is onduidelijk hoe overheidshandelen hierop van toepassing kan zijn.

Actoren met een mate van invloed of betrokkenheid

- Natuurorganisaties
- Inwoners
- Direct omwonenden
- Verenigde burgers
- Demonstranten
- Ondernemers
- (Nieuws)media

8. Intenties, Capaciteiten en Activiteiten

Middels het ICA-model is getracht een overzicht te creëren van de betrokken actoren en hun Intenties, Capaciteiten en Activiteiten.

Deze methode is relatief onbekend en vindt zijn oorsprong in het domein van militaire inlichtingen.

Het model kan inzicht verschaffen in waarom de actor handelt, op welke momenten de actor handelt, op welke wijze de actor handelt en wat het bereik of effect gaat zijn van dit handelen.

Wanneer dit inzicht wordt samengebracht met de inzichten uit de CLD ontstaat er een sterke ondergrond voor het maken en onderbouwen van voorspellingen en het creëren en toetsen van scenario's.

Daarnaast kan het samen met het huidige antwoord op de *waf*-vraag ook nader invulling geven op de *hoe*-vraag.

Hieronder het schema:

Actoren in het ICA-model

Actor	Intenties	Capaciteiten	Activiteiten	Opmerkingen
Politieke partijen	Kaderstellen voor beleid	Georganiseerd (formeel) Groot mediabereik, voldoende mensen en middelen	Interpellatie, gebruik raadsmiddelen, Campagne Online aanwezig	Eventuele landelijke bemoeyenis Belangrijk om geïnformeerd te houden Transparantie
Aanhangers politieke partijen	Ondersteunen politiek, via politiek mening uiten	Veelal georganiseerd Hebben veel invloed op de betreffende politieke partij	Inspreken en rechtstreeks politici benaderen Online aanwezig	Eventuele landelijke bemoeyenis
Natuurorganisaties	Bewaken en beschermen van natuur	Georganiseerd (formeel) Organisatie veelal gemeente-overstijgend Grote achterban Korte lijn naar politiek	Via formele weg; Oproep tot protest, verkrijgen media-aandacht Demonstraties Juridische procedures	
Inwoners	Behouden/verbeteren van leefbaarheid in buurt/wijk/omgeving	Informeel Mogelijke vereniging Sociale media	Protesteren, demonstreren Online aanwezig Betrekken media	
Direct omwonenden	Behouden/verbeteren van leefbaarheid in buurt/wijk/omgeving	Informeel Mogelijke versnelde vereniging Sociale media	Protesteren, demonstreren Online aanwezig Betrekken media	
Verenigde burgers	Behouden/verbeteren van leefbaarheid in buurt/wijk/omgeving	Informeel Mogelijke vereniging Sociale media	Protesteren, demonstreren Online aanwezig Betrekken media	
Sensatiezoekers	Waarnemen onrust Vergaren beeldmateriaal	Kunnen veel (sociale) media-aandacht creëren	Verspreiden media Versterken beeldvorming onrust, oproepen	Eventuele landelijke bemoeyenis; sensatiezoekers van buiten de gemeente
Demonstranten	Ongenoegen uiten Voorkomen besluit	Georganiseerd, formeel of informeel Sociale media	Verkrijgen media-aandacht Demonstreren, protesteren Mogelijk verstoren orde	Eventuele landelijke bemoeyenis

				Mogelijk verstoren van openbare orde
Relschoppers	Rellen, onrust creëren Uiten van ongenoegen middels agressie	Informeel Mogelijk verenigd Sociale media	Verstoren openbare orde, creëren onrust, geweld, vernietiging	Eventuele landelijke bemoediging Kan via sociale media snel groeien
Extreemrechtse manifestaties	Ongenoegen uiten Voorkomen besluit Tegenstem laten horen	Formeel verenigd Mogelijk versnelde vereniging Mogelijk toereikende middelen	Protest via reguliere of mogelijk niet reguliere weg Oproep protest, betrekken media	Eventuele landelijke bemoediging
Ondernemers	Ondernemen Behouden/verbeteren van leefbaarheid in buurt/wijk/omgeving	Mogelijk formele vereniging Mogelijk relatief meer middelen	Protest via reguliere weg Betrekken media	
Sportverenigingen	Beoefenen sport Behouden/verbeteren of uitbreiden vereniging	Minimale middelen, weinig zichtbaar Middelmatig media bereik op enkele grote verenigingen na	Beoefenen sport Betrekken leden	Sportverenigingen minder zichtbaar op FC Den Bosch na Over het algemeen positief (inclusief) ingesteld
(Nieuws)media	Nieuws brengen aan de burger Zoveel mogelijk kijkers/lezers bereiken	Formeel Toereikende middelen om activiteiten te behalen	Verspreiden van het meest spraakmakende nieuws Opnames; verslag doen van-	Eventuele landelijke bemoediging Grootste bereik

9. Sessies

We hebben een drietal sessies doorlopen met zowel interne collega's als externen die betrokken (kunnen) zijn bij maatschappelijke onrust. Aanwezigen waren collega's vanuit de afdeling OOV, wijkmanagement, stadstoezicht, politie, communicatie en Maatschappelijke Ontwikkeling. De uitkomsten van de drie sessies hebben de basis gelegd voor de analyse en hebben inzicht gegeven in hoe we gericht (informatie-gestuurd) kunnen sturen en hoe we invloed uit kunnen oefenen op de juiste momenten, actoren of factoren.

Eerste sessie: *brainstorm*

We hebben het fenomeen "AZC in de wijk" centraal gezet en een brainstorm gehouden (zie Bijlage 9). De deelnemers zijn breed bevraagd op dit thema en alle input is ook direct ter discussie gesteld.

We beoogden zowel actoren als factoren te benoemen die een rol spelen in en rondom het centrale fenomeen. De uiteindelijk opgetekende (f)actoren alsmede de discussie die hieraan vooraf is gegaan zijn een resultaat, en van belang voor de vervolgstap; de Causal Loop Diagram.

Tweede sessie: *visualisatie*

In de tweede sessie zijn we aan de slag gegaan met de Causal Loop Diagram. Vanuit de input van de brainstormsessie uit hebben we getracht de factoren en onderlinge verbanden zo duidelijk mogelijk te visualiseren.

Daarbij werden de deelnemers constant bevraagd over welke causale verbanden er bestaan en op welke manier deze elkaar beïnvloeden.

Zie Bijlage 10 voor die eerste (handmatige) visualisatie.

Derde sessie: *actoren*

Het doel van de derde sessie was om een concretiseringslag te slaan in de analyse over het ontstaan van maatschappelijke onrust ten gevolge van de komst van een AZC.

Daarnaast is er ook extra aandacht geschonken aan de vormen van maatschappelijke onrust die in onze gemeente voorstelbaar zijn en welke actoren hierbij betrokken kunnen zijn.

Apart nog zijn de deelnemers bevraagd op die specifieke actoren en hun rol. Deze opsomming van actoren zijn later in een ICA-model geplaatst.

10. Opvolging

De resultaten van dit onderzoek hebben inzicht verschaft in het systeem van maatschappelijke onrust rondom de komst van een AZC alsmede perspectief geboden op het mogelijke handelen van de gemeente ter voorkoming van maatschappelijke onrust.

Er is echter nog geen invulling gegeven aan de 'hoe-vraag'.

De beoogde vervolgstap is om per handelingsperspectief met de betrokken interne- en externe collega's invulling te geven aan de uitvoering. In andere woorden; om antwoord te geven op de *hoe-vraag*.

Daarnaast biedt het opgeleverde analyseproduct een stabiele grond voor (opvolgende) analysemethoden zoals scenariobuilding (het beschrijven van scenario's met mogelijke handelwijzen per scenario), *forecasting* of *analysis of competing hypothesis* (ACH) en meer.

Vervolgstappen die buiten dit onderzoek zijn gevallen maar wel van meerwaarde worden geacht zijn, onder andere, het creëren van een tijdlijn, scenariobuilding en het samenvoegen van de actoren in het ICA-model met de visualisaties van de CLD.

Daarnaast wordt het ook waardevol geacht om per actor na te gaan hoe deze actor invloed uit oefent (of uit kan oefenen) en op welke wijze de gemeente deze actor kan betrekken (of beïnvloeden).

11. Bijlagen

- 1.** Systeemtheorie & Toelichting op Causal Loop Diagram
- 2.** CLD (Het totale overzicht)
- 3.** CLD (Identificatie)
- 4.** CLD (Persoonlijke sfeer)
- 5.** CLD (Fysiek)
- 6.** CLD (Openbare orde)
- 7.** CLD (Inspraak en participatie)
- 8.** CLD (Voorstanders en tegenstanders)
- 9.** Brainstorm
- 10.** Eerste visualisatie

11.1 Bijlage 1: Systeemtheorie & Toelichting op Causal Loop Diagram

Systeemtheorie is een multidisciplinaire beschouwing van systemen in de natuur, wetenschap of maatschappij. Deze theorie is gericht op de complexiteit en onderlinge afhankelijkheid tussen en binnen systemen, wat in de praktijk vaak vereenvoudigd wordt door alleen naar bepaalde aspecten uit het systeem te kijken.

Systeemdenken is denken vanuit voornoemde theorie; een holistische benadering. Een systeem bestaat uit componenten maar is altijd meer dan slechts de som der delen.

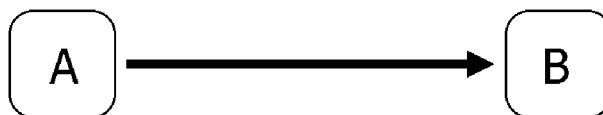
Bij systeemdenken kijkt men naar de *interactie* tussen de verschillende componenten *in relatie tot* het geheel.

Systeemdenken geeft structuur bij het beschouwen en analyseren van complexe problemen binnen complexe systemen. Het geeft inzicht in mogelijke oorzaak en gevolg relaties van de verschillende variabelen (componenten) in een systeem.

Toelichting op Causal Loop Diagram (CLD)

Hieronder wordt aan de hand van een aantal voorbeelden uitgelegd hoe men het diagram kan lezen. De CLD is een methode om systemen te visualiseren en de (circulaire) causale verbanden tussen variabelen in beeld te brengen.

Variabel A heeft variabel B tot gevolg:

Daarnaast wordt het verband gewaardeerd op 'richting'. Dit wordt aangeduid met een plusteken, '+' (gelijke richting), of een minteken '-' (ongelijke richting).

'Richting' kan gaan over toe- of afname maar ook over bijvoorbeeld versterken of verzwakken, hoog of laag, enzovoorts.

(Een plusteken betekent dus niet *positief*, maar slechts dat de richting van invloed gelijk is.)

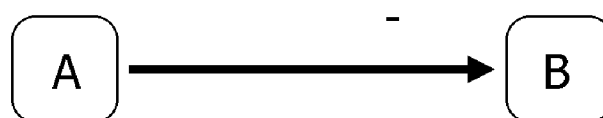
Een afname in 'A' heeft tot gevolg een afname in 'B'.

De richting van invloed is gelijk:

Een afname in 'A' heeft tot gevolg een toename in 'B'.

De richting van invloed is ongelijk:

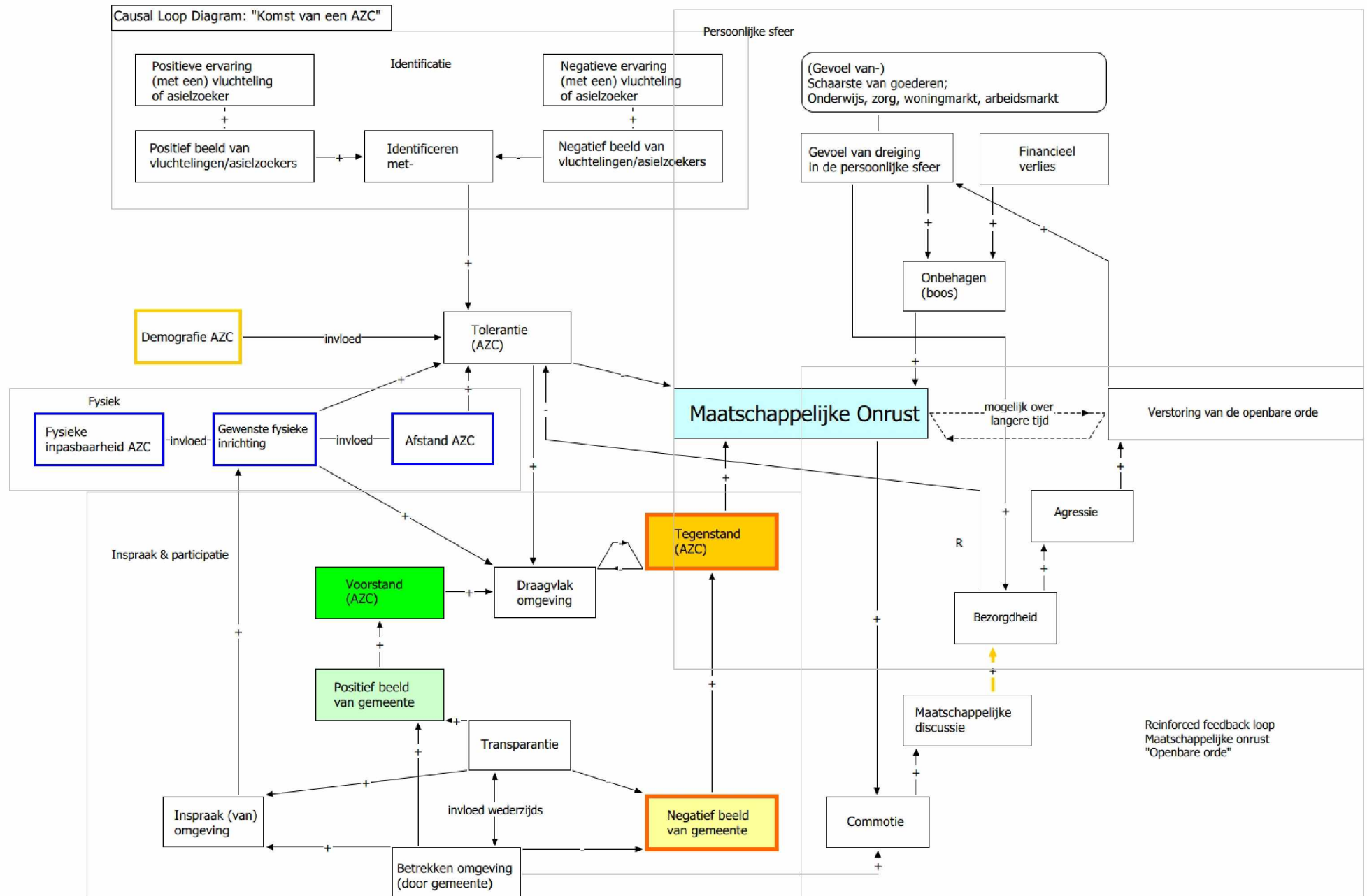

Het diagram is een simplificering van een (complex) systeem en kan vernieuwend inzicht geven in oorzaak en gevolg relaties van de variabelen alsmede inzicht in welke variabelen een grote of kleine rol spelen in het geheel.

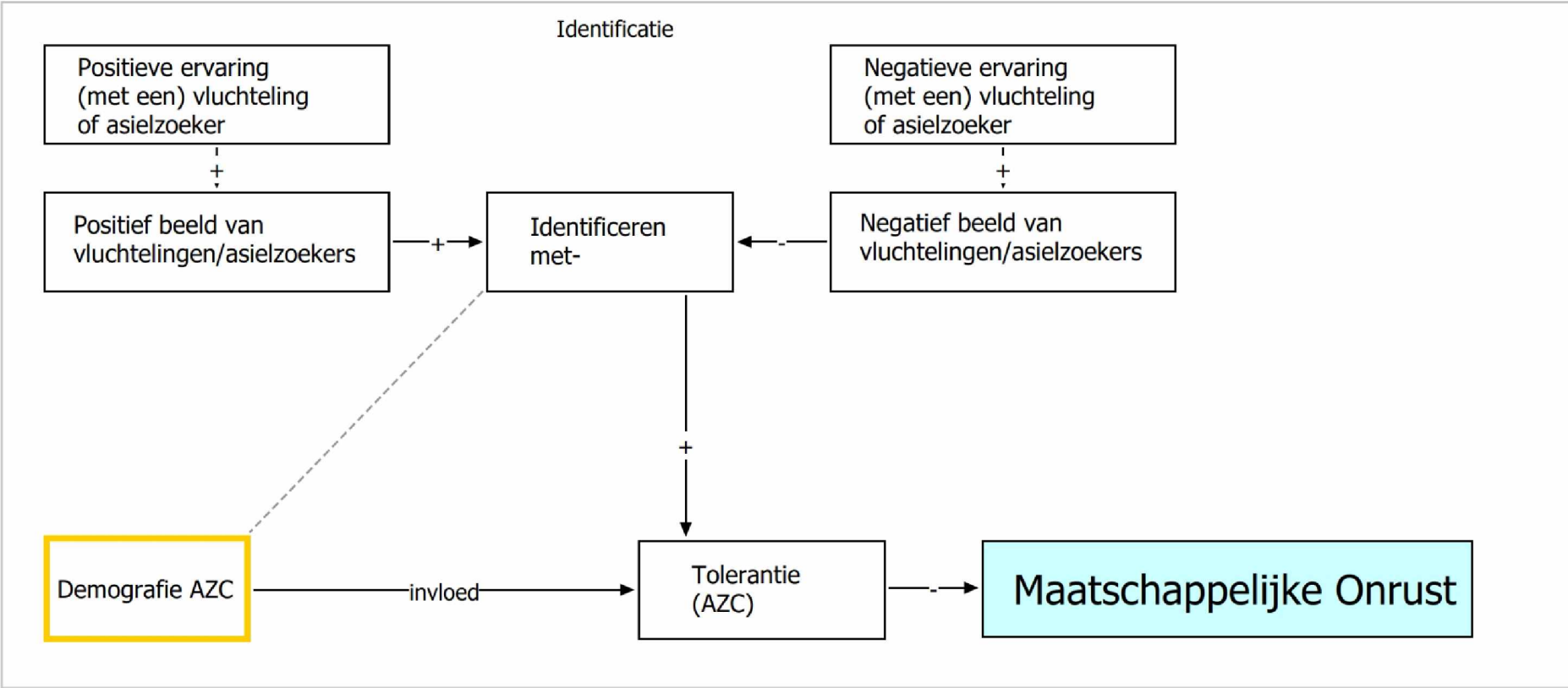
Het geeft richting aan (vervolg) analyse(s) zoals bijvoorbeeld de stakeholder analyse, SWOT en scenariobuilding/*forecasting*.

Het model dient als een praatplaat voor, onder andere, het ontwikkelen van handelingsperspectieven.

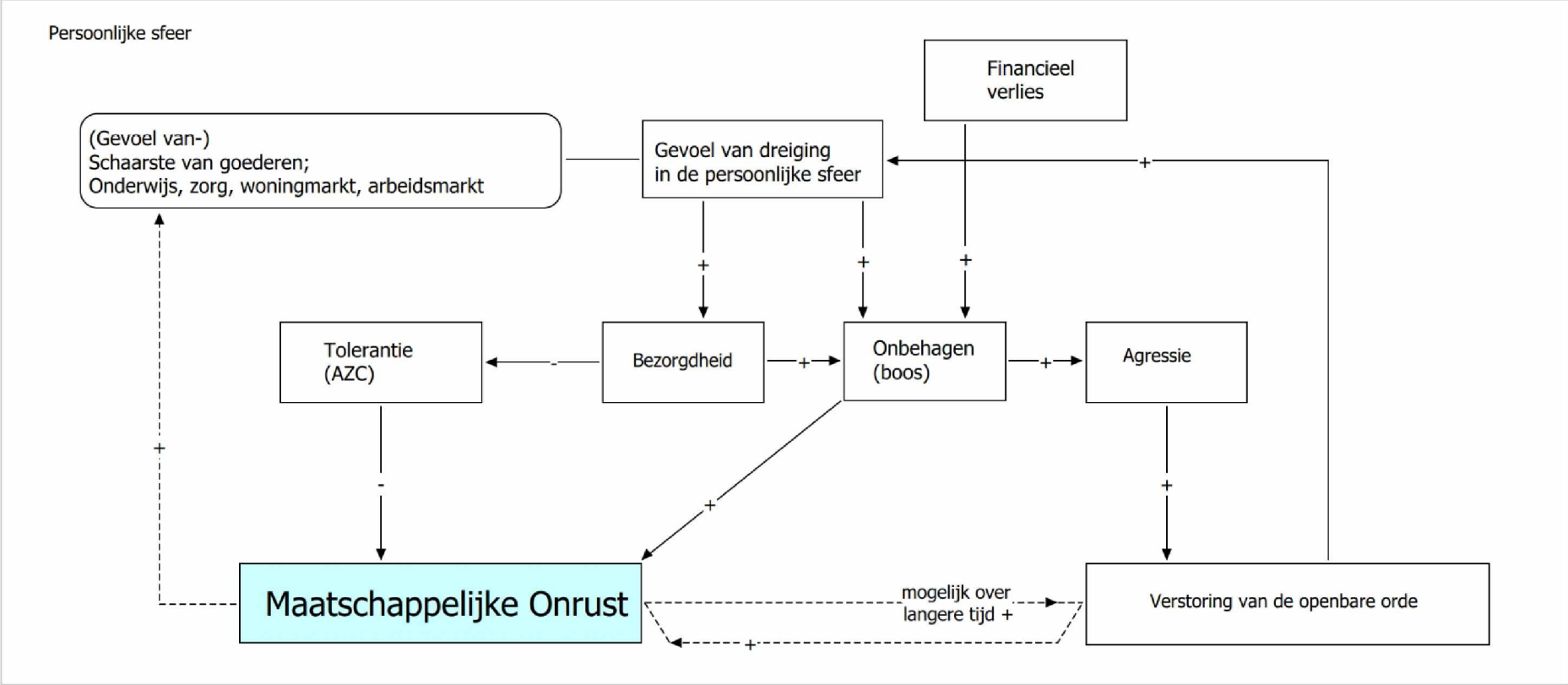
11.2 Bijlage 2: CLD (Het totale overzicht)

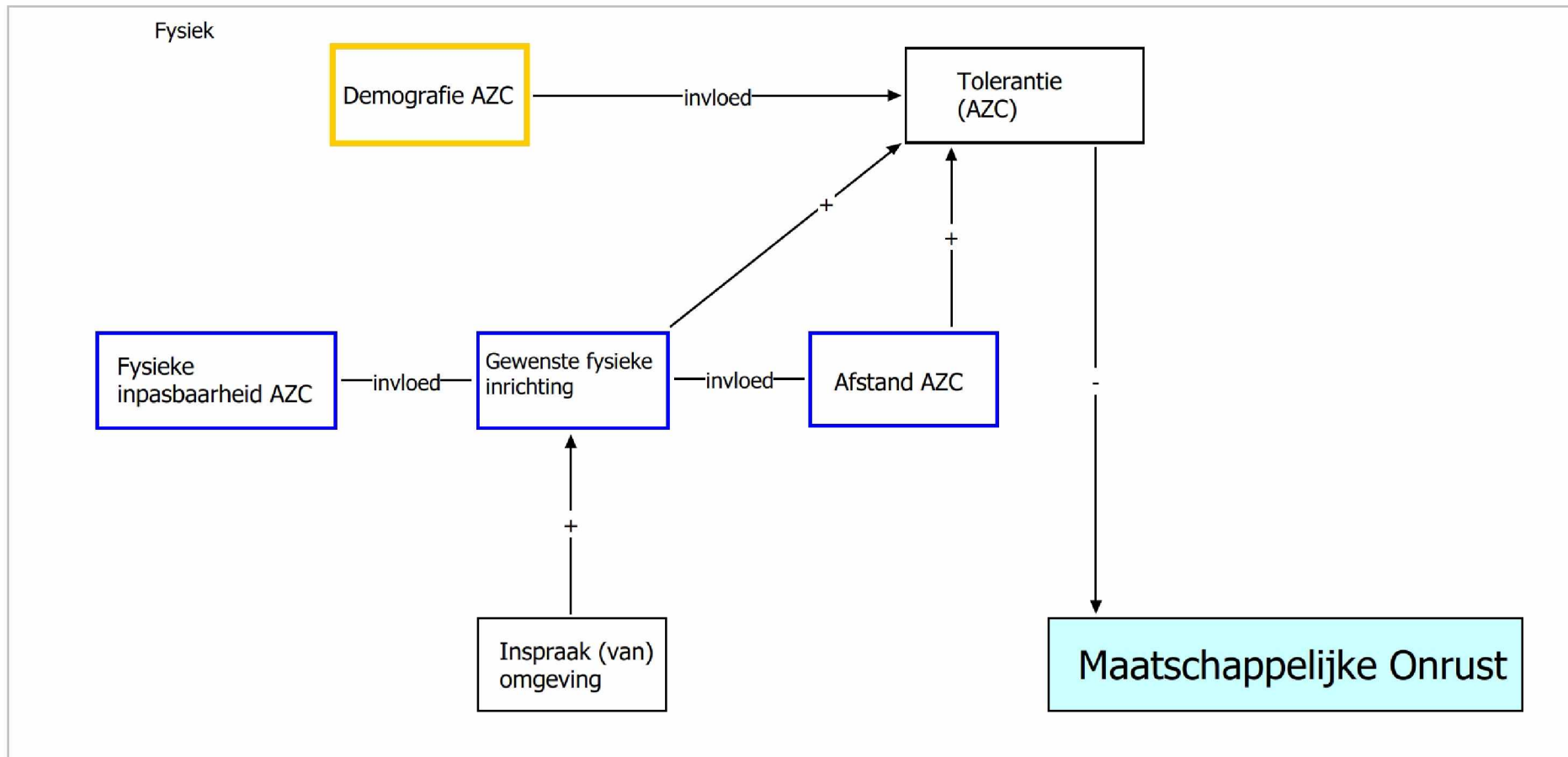
11.3 Bijlage 3: CLD (Identificatie)

11.4 Bijlage 4: CLD (Persoonlijke sfeer)

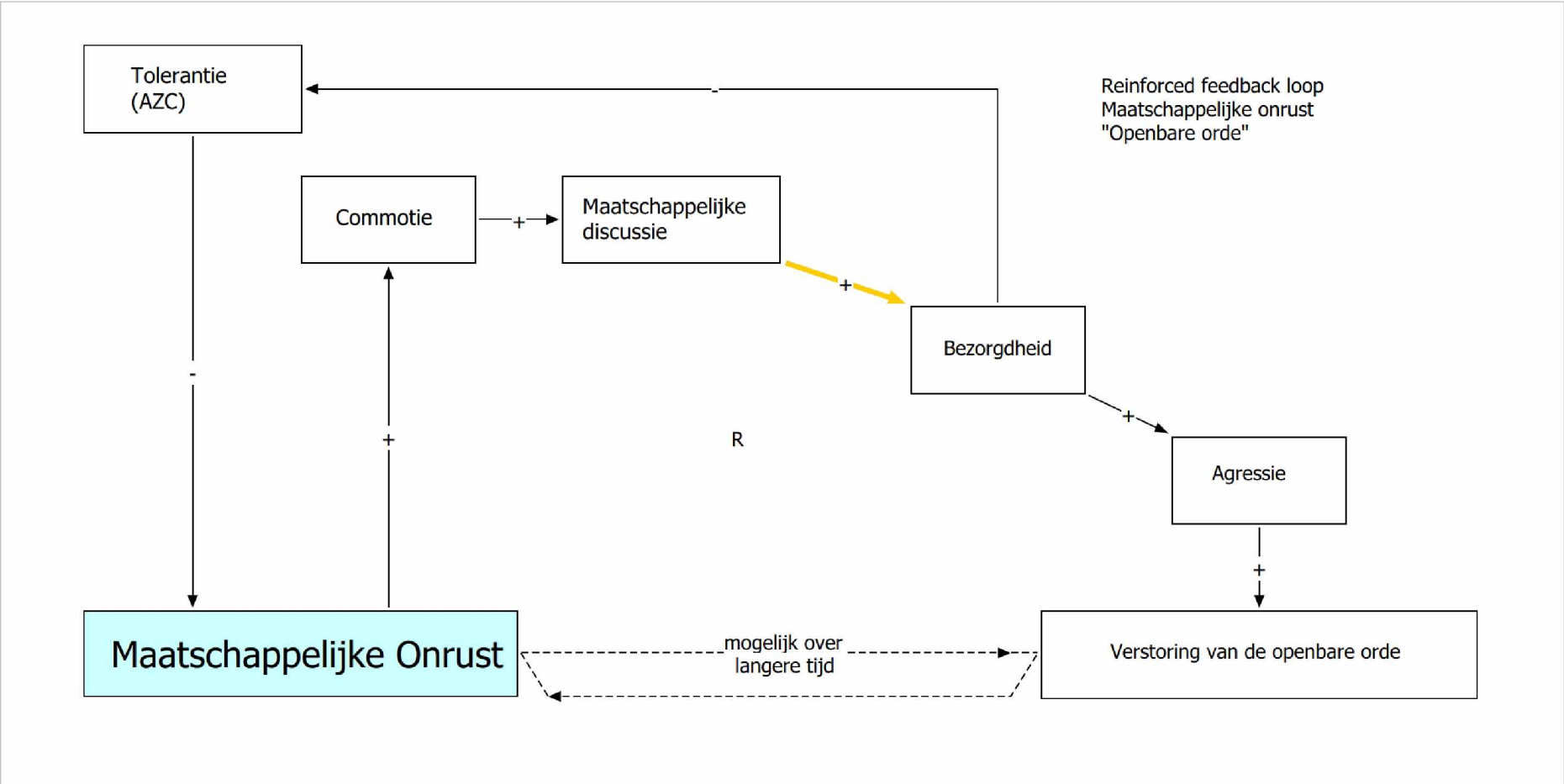

11.5 Bijlage 5: CLD (Fysiek)

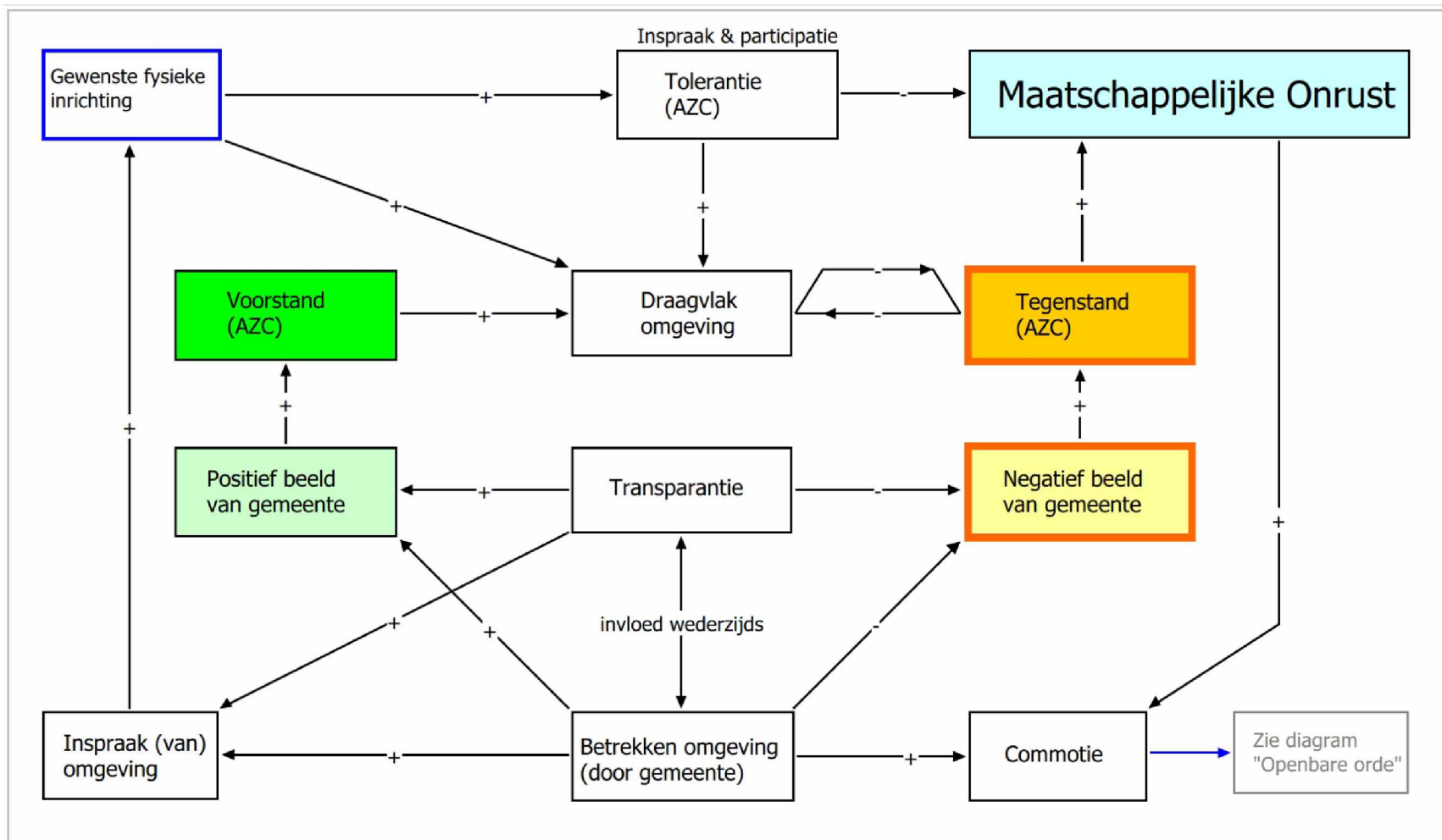

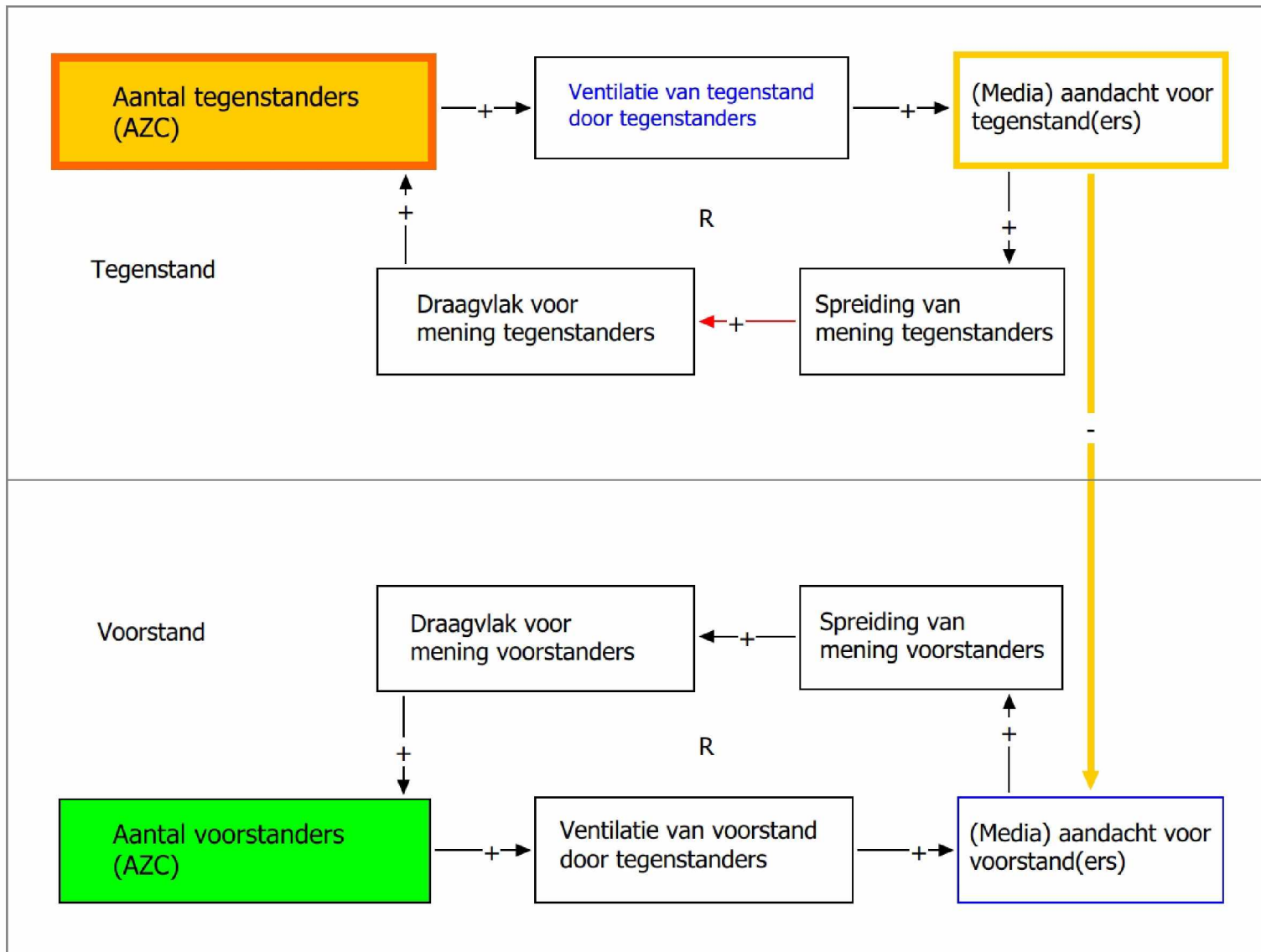
11.6 Bijlage 6: CLD (Openbare orde)

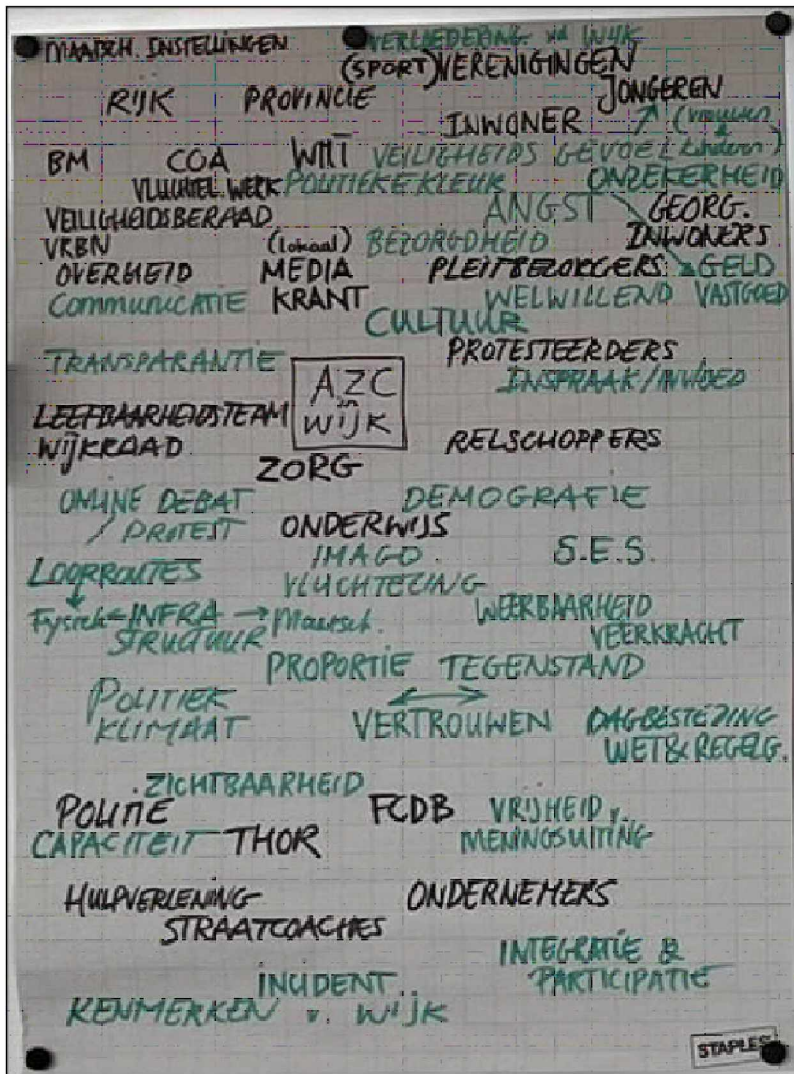
11.7 Bijlage 7: CLD (Inspraak en participatie)

11.8 Bijlage 8: CLD (Voorstanders en tegenstanders)

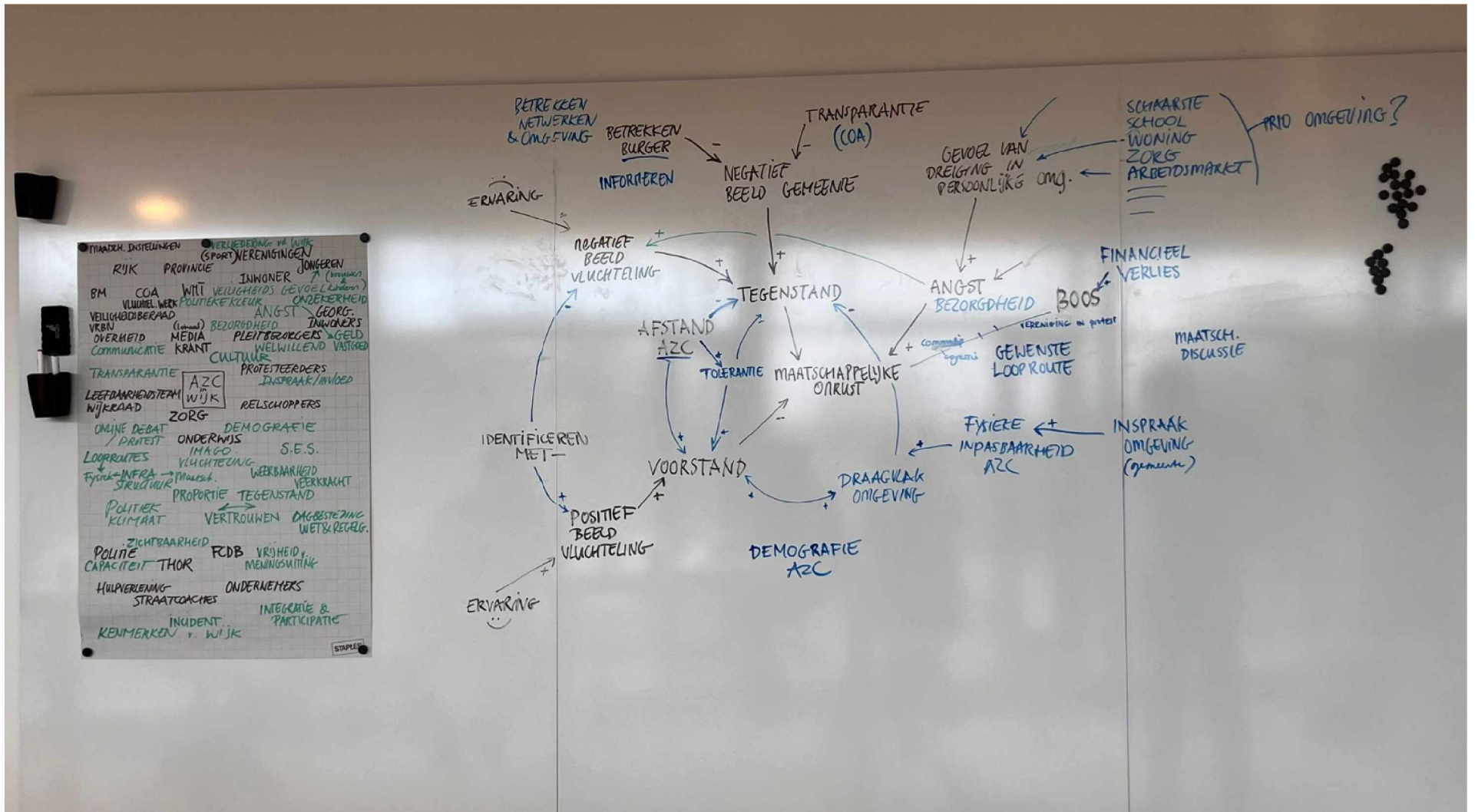
11.9 Bijlage 9: Brainstorm

Brainstorm 16jan2023: factoren en actoren "AZC in wijk" 1

11.10 Bijlage 10: Eerste visualisatie

From: "5.1.2.e" | Gemeente Maashorst"
Sent: Mon, 15 May 2023 17:17:01 +0200
To: "5.1.2.e" | Gemeente Maashorst" <5.1.2.e@gemeentemaashorst.nl>
Subject: RE: Overzicht gemeentelijke locaties
Attachments: Overzicht leegstaand gemeentelijk vastgoed - Maashorst.pdf

Dag 5.1.2.e

Wij hebben recent een overzicht moeten maken van al ons leegstaand vastgoed voor de directie. Zie bijlage voor de presentatie.

Hierin staat wat de huidige staat is van de leegstaande panden en wat de tijdelijke invulling wordt/kan worden. Dit is afgestemd met Ruimte en Sociaal.

PS let niet op de categorieën van de panden, deze klopt niet overal. We zijn momenteel bezig met het strategisch vastgoedbeleid, de indeling van deze panden zal nog wijzigen.

Gr. 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e | Gemeente Maashorst <5.1.2.e@gemeentemaashorst.nl>

Verzonden: maandag 8 mei 2023 15:30

Aan: 5.1.2.e | Gemeente Maashorst <5.1.2.e@gemeentemaashorst.nl>; 5.1.2.e | Gemeente Maashorst <5.1.2.e@gemeentemaashorst.nl>

Onderwerp: Overzicht gemeentelijke locaties

Hoi 5.1.2.e 5.1.2.e

Vorig jaar was er een overzicht met gemeentelijke locaties die (deels of tijdelijk) leeg staan en waar misschien vluchtelingen uit Oekraïne opgevangen kunnen worden.

Hebben jullie dat overzicht voor mij, aub? Liefst geactualiseerd.

Alvast dankjewel.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

maashorst

Gemeente Maashorst

Markt 145 Postbus 83

5400 AB UDEN

T 0413 - 28 19 11

5.1.2.e [@gemeentemaashorst.nl](mailto:5.1.2.e@gemeentemaashorst.nl)

Werkdagen: maandag tot en met vrijdagochtend

Deze e-mail is persoonlijk. Is deze niet voor jou bestemd? Dan graag de afzender op de hoogte stellen en de e-mail, inclusief bijlagen, verwijderen. Ga voor onze volledige proclaimer naar gemeentemaashorst.nl/proclaimer

GEMEENTELIJK VASTGOED

LEEGSTAND

INLEIDING

Opdrachtgever

N.a.v. vragen uit de raad d.d. 26 januari 2023 is door de projectgroep van het team VAF een Quick Scan analyse gemaakt van de huidige stand van zaken met betrekking tot het leegstaand vastgoed binnen de gemeente Maashorst

Aanleiding

De fusie van de gemeente Maashorst is een aanleiding om nieuw strategisch vastgoedbeleid en accommodatiebeleid op te stellen. Per januari 2023 is hiermee een aanvang gemaakt en de verwachting is dat eind 2023 de eerste beleidsresultaten bekend zullen zijn. Onderdeel hiervan is ook deze Quick scan analyse van het huidige leegstaand vastgoed binnen de gemeente Maashorst.

INLEIDING

Doel

Het doel van deze quick scan is de omvang (scope) en de primaire kwalificatie van de leegstaande onderdelen van de vastgoedportefeuille van de gemeente Maashorst in te delen.

Een volgende indeling van de vastgoedportefeuille wordt vooruitlopend op het strategisch vastgoedbeleid voorgesteld:

1. Ambtelijke huisvesting
2. Beleidsondersteunend vastgoed
3. Strategisch vastgoed
4. Commercieel vastgoed
5. Reststroken/pachtgronden
6. Overtollig vastgoed -> te vervreemden

In het strategisch vastgoedbeleid en het accommodatiebeleid wordt de indeling en het vigerende beleid per onderdeel omschreven.

INLEIDING

Conclusie

In navolging op de voorliggende inventarisatie wordt komende periode (2023) ten aanzien van (ad 6) *Overtollig vastgoed* een plan van aanpak uitgewerkt. Hierin wordt beoordeeld welk proces en inhoud per onroerende zaak gewenst is of er bijvoorbeeld al een vervreemdingstraject opgestart kan worden. Met als doel om middelen vrij te spelen, indien deze vastzitten in niet gewenst gemeentelijk vastgoed.

Ad 1 t/m 5 worden verder uitgewerkt in het strategisch vastgoedbeleid en het accommodatiebeleid.

ALDETIENDSTRAAT 2 | A & B UDEN

Strategisch vastgoed

Huidige status

Dit pand is van oorsprong een oud kantoorgebouw. Momenteel is het in gebruik als (tijdelijk) schoolgebouw (de Maashorstschool). Tot de zomervakantie heeft de school de tijd om de vastgestelde norm (aantal leerlingen) te behalen. Naar verwachting is dit niet haalbaar. Als de Maashorstschool de norm niet haalt, dan komt het terug naar de gemeente. Dit zal aan het einde van het schooljaar zijn.

Tijdelijk invulling

Wanneer dit pand beschikbaar komt, wordt deze tijdelijk verhuurd totdat duidelijk is wat de definitieve invulling wordt.

BRABANTSTRAAT 4A VOLKEL

Overtollig vastgoed

Huidige status

Een deel van het pand staat leeg (linkerhelft, maatschappelijke bestemming) en in het andere deel (horecabestemming) van het pand zit Soos Plock (jeugdorganisatie). Het betreft een cultuurhistorisch waardevol pand.

Tijdelijke invulling

Binnenkort zal met betrekking tot het leegstaande deel een publicatie voor verhuur plaatsvinden. Het pand is moeilijk te verhuren i.v.m. indeling.

HOFSTUKKEN 701 UDEN

Overtollig vastgoed

Huidige status

Dit betreft een oude gymzaal. Het pand is heel oud en kan niet meer verwarmd worden i.v.m. defecte installatie. Het pand is al heel lang anti-kraak in gebruik.

Tijdelijke invulling

Dit pand is anti-kraak in gebruik gegeven voor sport totdat de herontwikkeling plaatsvindt.

KERKSTRAAT 35 ZEELAND

Overtollig vastgoed

Huidige status

Het voormalige dorps huis in Zeeland. Momenteel staat dit pand leeg.

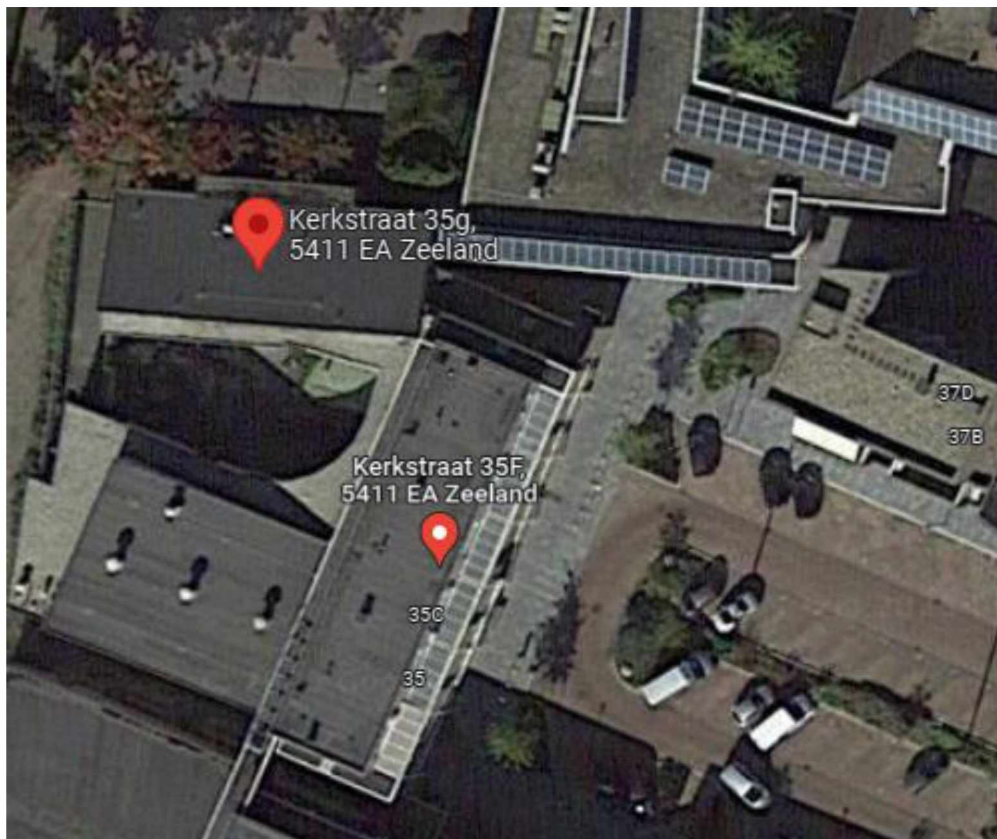
Tijdelijke invulling

Het voornemen van het tijdelijk verhuren (max. 2 jaar) van dit pand is recent gepubliceerd op de website van de gemeente en in het gemeenteblad, er zijn geen verzoeken binnengekomen.

Onderzocht wordt of het pand kan dienen als gemeenschapsruimte, in combinatie met het gemeentehuis als opvanglocatie voor Oekraïense vluchtelingen.

KERKSTRAAT 35G ZEELAND

Overtollig vastgoed

Huidige status

Momenteel wordt dit gebouw (het Pinkeltje) verhuurd aan Amarant voor een periode van 1 jaar. Het gebouw staat tegen de Garf aan. Het heeft een eigen ingang, maar ook toegang naar de Garf.

Tijdelijke invulling

Het gebouw is verhuurd aan Amarant voor de periode van max. 1 jaar (tot 1 oktober 2023), daarna wordt gezien of verlenging met 1 jaar nog mogelijk is.

KERKSTRAAT 39 ZEELAND

Strategisch vastgoed

Huidige status

Het voormalig gemeentehuis van Landerd. Het was in gebruik als tijdelijk kantoor voor een deel van ons personeel in verband met de verbouwing van het gemeentehuis in Uden. Momenteel is het personeel verhuist naar het gemeentehuis in Uden, maar de server dient nog ontmanteld te worden en het aanwezige meubel moet nog verwijderd worden. Het oudbouwgedeelte (linker gedeelte op de foto) betreft een gemeentelijk monument.

Tijdelijke invulling

Momenteel wordt onderzocht of het gemeentehuis tijdelijk kan dienen voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen in combinatie met de garf als ontmoetingsruimte.

MGR. BORRETSTRAAT 57 REEK

Strategisch vastgoed

Huidige status

Dit betreft een tweekapper. Momenteel wordt deze woning anti-kraak bewoond. Pand verkeerd in een zeer slechte staat.

Tijdelijke invulling

Momenteel wordt deze woning anti-kraak bewoond totdat de definitieve invulling bekend is.

NIEUWE MARKT 3 UDEN

Strategisch vastgoed

Huidige status

De bovenverdieping is momenteel in gebruik als opvanglocatie voor Oekraïense vluchtelingen. De benedenverdieping wordt verhuurd aan Novadic, een instantie voor verslavingszorg. In de kelder is al meer dan 30 jaar de harmonievereniging gehuisvest. Het achterste deel van de benedenverdieping is momenteel leeg.

Tijdelijke invulling

De bovenverdieping is momenteel in gebruik als opvanglocatie voor Oekraïense vluchtelingen en dit blijft voorlopig zo. Het lege deel van het pand verhuurd aan Udenaar de Toekomst (burgerinitiatief), zodat wij de woning naast het gemeentehuis vrij krijgen voor herontwikkeling. Er wordt nog gezocht naar een medehuurder.

PASTOOR VAN WINKELSTRAAT 5 SCHAIJK

Strategisch vastgoed

Huidige status

Het voormalig raadshuis. Dit betreft een gemeentelijk monument. Momenteel is het in gebruik als tijdelijke opvanglocatie voor Oekraïense vluchtelingen.

Tijdelijke invulling

Dit pand blijft voorlopig in gebruik als tijdelijke opvanglocatie voor Oekraïense vluchtelingen.

PNEMSTRAAT 3 EN 5 UDEN

Overtollig vastgoed

Huidige status

Het betreft 2 tweekappers. Momenteel worden beide woningen anti-kraak bewoond.

Tijdelijke invulling

Momenteel worden beide woningen anti-kraak bewoond en dit blijft totdat de definitieve invulling bekend is.

RECTOR VAN GERWENSTRAAT 5 EN 7 ZEELAND

Strategisch vastgoed

Huidige status

Betreft 2 rijwoningen. Beide woningen zijn momenteel tijdelijk verhuurt aan statushouders.

Tijdelijke invulling

Beide woningen zijn momenteel tijdelijk verhuurt aan statushouders en dit blijft totdat de definitieve invulling bekend is.

RUNSTRAAT 59 & 59A SCHAIJK

Strategisch vastgoed

Huidige status

Dit betreft een historische boerderij (gemeentelijk monument) en voormalig gemeentewerf van Schaijk.

Tijdelijke invulling

Woningcorporatie Mooiland wil hier graag tijdelijke woningen realiseren. Onderzocht wordt of deze locatie daarvoor geschikt is in samenhang met het plaatsen van een tijdelijke loods voor CV de Moeslanden. Dit wordt een tijdelijke invulling voor een periode van 10 jaar.

VAALDRIESSENSTRAAT 3 TE UDEN

Strategisch vastgoed

Huidige status

Dit pand heeft een onderwijs bestemming. Momenteel wordt het op basis van anti-kraak bewoond.

Tijdelijke invulling

Momenteel wordt het op basis van anti-kraak bewoond. In de zomervakantie zal dit pand ingezet worden voor de huisvesting van een basisschool i.v.m. nieuwbouw IKC west.

VAARZENHOF 701 & 703 UDEN

Overtollig vastgoed

Huidige status

Momenteel wordt het pand anti-kraak bewoond. Het verkeerd in zeer slechte staat. Team VAF is aan het onderzoeken of het nog bewoonbaar mag zijn i.v.m. de lekkage in het dak.

Tijdelijke invulling

Dit pand blijft anti-kraak bewoond tot de definitieve invulling bekend is/het technisch gezien bewoond mag blijven.

VOEDERHEIL 16 ZEELAND

Overtollig vastgoed

Huidige status

Deze woning staat momenteel leeg en het mag momenteel verhuurd worden op basis van de leegstandswet voor de duur van maximaal 2 jaar.

Tijdelijke invulling

Deze woning wordt verhuurd op basis van de leegstandswet voor maximaal 2 jaar.

VOOR OVENTJE 16 ZEELAND

Strategisch vastgoed

Huidige status

Sinds 6 augustus 2022 wordt dit pand anti-kraak bewoond.

Tijdelijke invulling

Dit pand blijft anti-kraak bewoond tot de definitieve invulling bekend is. De buurtvereniging in Zeeland die interesse heeft in het pand kan in samenspraak met Prevenda (beheerorganisatie) gebruik maken van ruimtes in het pand.

